

[Indenrigsministeren.]

beklageligt, men det er jo Konservatismens gode Ret; ganske som det var Partiets Ret i 1920 at foretage Panterpringet ovenover os paa Ryggen af de Radikale og Socialismen, saaledes er det Partiets Ret at modsætte sig det Valglovsforslag, som her foreligger, men dette synes jeg ikke man behøvede at proklamere i saa dystre Toner som dem, der lød fra det ærede Medlem.

Det ærede Medlem siger, at der er forskellige Overvejelser endnu, som bør foretages i Forbindelse med Muligheden af en ny Valglovsordning, først og fremmest Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg i Amtskredse. Jeg maa altsaa tro, at det ærede Medlem nu agter at spørge Ministeriet: Hvordan vil et Forslag se ud, hvis man foretog et rent Forholdstalsvalg i Amtskredse? Og derefter vil man maaske spørge: Hvorledes tager det sig ud, hvis to Amter slaas sammen? Og dernæst: hvis man tager tre Amter eller kombinerer Landet paa anden Maade? Paa den Maade kan man beskæftige Ministeriet og Statistisk Departement ad calendae Graecas med dette Spørgsmaal. Jeg siger til det ærede Medlem: Kan vi nu ikke blive fri for mere af den Slags? thi hvad er det, vi for Tiden har her i Landet? Det er jo faktisk Forholdstalsvalg i Amtskredse i Renkultur. Stemmeafgivningen i den enkelte Opstillingskreds er jo ganske uden Betydning for Partiernes Repræsentation i Amtet, og jo mere Vælgerne lærer at tilsidesætte Hensynet til Opstillingskredsens Kandidat og at stemme udover Opstillingskredsens Grænser, des mere absolut har vi den Valgform, som det ærede Medlem har bebudet en Undersøgelse af. Men ganske vist bliver det politiske Arbejde et Vrægebillede af, hvad det burde være, hvis man fortsat opretholder Opstillingskredsene, saaledes at det er god Tone, at den enkelte opstillede Kandidat begrænser sin Agitation til selve Opstillingskredsens Omraade; thi medens Vælgerne ingen Respekt viser for disse Grænser, er der faktisk gennem en uskreven Lov paalagt Kandidaten, Agitatoren, at respektere dem.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller sagde saa til mig, at om dette Forslag var der Uenighed ogsaa indenfor Venstre, deraar Folk i Venstre, som ønskede en Valgordning efter andre Linier end dem, dette Lovforslag følger. Det er ganske rigtigt, det er der, det skal der ikke lægges fjerneste Skjul paa, det er kommet frem i Pressen i forskellige Egne af Landet, og det er en ganske naturlig Konsekvens af Tilbøjelig-

heden til at se paa de lokale Interesser, at ønske Ordninger, hvorigennem man kan se direkte lokale Resultater af et Presseorgans Arbejde. Det er ganske forstaaeligt, ligesom jeg erkender fuldt ud at forstaa de Hensyn, der er bestemmende for det konservative Folkeparti, og som gør, at de modsætter sig Valg i Enkeltmandskredse under Hensyn til, at det Antal Kandidater, som Partiet vil kunne faa kredset, vil blive forholdsvis ringe. Det vil blive forholdsvis ringe. Jeg tror imidlertid, at Frygten for Konsekvenserne deraf er alt for stærk indenfor Partiet. Jeg tror i Virkeligheden slet ikke, der lurar nogen Fare fra den Kant, idet det er min Overbevisning, at det Parti, som faar et betydeligt Antal Suppleringsmandater, faar sin Repræsentation jævner fordelt over Landet end Partier, som væsentlig faar deres Repræsentanter gennem Kredsvalgene; derigennem faar dette Parti jævner og bedre Agitationsmuligheder end de Partier, som faar deres Repræsentanter paa anden Maade. Men vil det ærede Medlem nu endelig ind paa en Drøftelse af Forholdstalsvalg i Amtskredse — og det maa da være en Drøftelse, mener jeg, som maa føres i Tilknytning til den Valgordning, vi allerede har —, maa det ærede Medlem være paa det rene med, at hvis Forholdsmæssighed skal naas indenfor den Maksimumsgrænse af Folketingets Medlemstal, som er fastsat i Grundloven, vil Amtskredsene vise sig at være for smaa. Det har allerede vist sig, vi kan ikke gennem den bestaaende Valgordning naa til en absolut ligelig Repræsentation. Amtskredsene vil være for smaa, de rummer ikke Mulighed for det tilstrækkelige Hensyn til Minoriteter, de foranlediger et ikke ubetydeligt Spild. Hvis man med det Medlemstal, som er det maksimale her i dette høje Ting, skal sikre en absolut ligelig Repræsentation, maa Kredsen omfatte mindst to Amter, i somme af Landets Egne vil det maaske være nødvendigt at gøre Kredsen endnu større. Jeg har tidligere, under Forhandlingerne i forrige Samling om denne Sag og for Resten ogsaa under Forhandlingerne i 1923—24, udførligt redegjort for mit Syn paa de Vanskeligheder, der følger deraf baade med Hensyn til det agitoriske Arbejde, hvad Kredsenes Udstrækning angaar, og ogsaa med Hensyn til Partifæller, der staar i det samme Arbejde indenfor det samme Valgomraade. Og hvis vi paa Grundlag af en saadan Ordning, Forholdstalsvalg i Amtskredse, skulde naa til en Formindskelse af Mandattallet her i Tinget, som ogsaa det konservative Folkeparti og det ærede Medlem Hr. Christmas